
[2016-6-RE](#)

CAUSA 2016-6-RE

(Mirallas Fenoy c/ Principat d'Andorra)

Número de registre 87-2016. Recurs d'empara

Aute del 9 de maig del 2016

BOPA núm. 32, del 25 de maig del 2016

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 17 de febrer del 2016, per la representació processal del Sr. José Mirallas Fenoy, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra la sentència del 10 d'abril del 2015, dictada per la Secció Civil 2 de la Batllia i contra la sentència del 26 de novembre del mateix any i l'aute del 26 de gener del 2016, dictats per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració del dret a la jurisdicció, reconegut a l'article 10 de la Constitució, en els seus vessants dels drets a un procés degut i a obtenir una decisió fonamentada en Dret, i, atès que demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets al·legats, que declari la nul·litat de les resolucions objecte de recurs i que es retrotreguin les actuacions al 10 d'abril del 2015;

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41, 88 i 98 c);

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítol sisè;

Vist l'informe del Ministeri Fiscal del 15 de març del 2016;

Escollat l'informe de la magistrada ponent, Sra. Laurence Burgogue-Larsen;

Antecedents

Primer

La representació processal del Sr. José Mirallas Fenoy va presentar davant la Batllia una demanda

de modificació de les mesures paternofiliales adoptades per la sentència del 30 d'abril del 2008 en el marc de la seva separació matrimonial relatives al règim de visites i d'extinció de pagament de la pensió d'aliments i de les despeses extraordinàries de la seva filla.

Segon

El 10 d'abril del 2015, la Secció Civil del Tribunal Unipersonal de la Batllia va dictar una sentència en que acordava no pronunciar-se sobre el punt relatiu a la modificació del règim de visites, atès que la filla havia assolit la majoria d'edat en el transcurs d'aquest procediment, i circumscriure's únicament a la modificació eventual de la prestació de la pensió d'aliments, ja que la noia està cursant estudis universitaris. Així doncs, sobre aquest darrer punt acordava modificar la sentència del 30 d'abril del 2008 i establir la fixació d'una pensió per aliments a càrrec del Sr. José Mirallas Fenoy a favor de la seva filla per un import de 150 euros mensuals, així com al pagament del 50% de les seves despeses extraordinàries.

Tercer

La representació processal del Sr. José Mirallas Fenoy va interposar un recurs d'apel·lació contra aquesta resolució i, el 26 de novembre del 2015, la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia va dictar una sentència mitjançant la qual desestimava aquest recurs i confirmava íntegrament la sentència impugnada.

Quart

La representació processal del Sr. José Mirallas Fenoy va formular, aleshores, un incident de nul·litat d'actuacions per tal com va considerar que s'havia vulnerat el seu dret a un procés degut per incongruència *extra petita* i per la manca d'una decisió fonamentada en Dret, drets reconeguts a l'article 10 de la Constitució.

Cinquè

El 26 de gener del 2016, la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia va dictar un aute que desestimava aquest incident de nul·litat d'actuacions.

Sisè

El 17 de febrer del 2016, la representació processal del Sr. José Mirallas Fenoy va interposar el recurs d'empara que s'ha detallat en l'encapçalament contra les resolucions recaigudes en aquesta causa, per una presumpta vulneració del dret a la jurisdicció, reconegut a l'article 10 de la Constitució, en diversos dels seus vessants.

La part recurrent al·lega que davant la seva impossibilitat material de fer front a les seves pròpies despeses de mínima subsistència, havia demanat l'extinció, o subsidiàriament la suspensió, de la pensió d'aliments de la seva filla, així com del pagament de les seves despeses extraordinàries. No obstant això, la jurisdicció ordinària va reduir aquesta pensió a la meitat. En primer lloc, segons el

seu parer, aquesta decisió suposa una incongruència *extra petita*, atès que la jurisdicció fa un pronunciament sobre un tema que no ha estat plantejat per cap de les parts. En el marc d'una revisió de les mesures paternofilials regeixen els principis de rogació, de dispositiu i de congruència i, per tant, el jutgador queda vinculat per les peticions de les parts. Aquesta incongruència adquireix entitat constitucional a partir del moment en què aquesta part no ha pogut al·legar sobre aquesta reducció, ni sobre els criteris emprats per calcular l'import acordat. Per consegüent, s'ha vulnerat el dret a un procés degut, atesa la concurrència d'incongruència *extra petita* amb entitat constitucional.

En segon lloc, al·lega que els òrgans judicials ordinaris van considerar que havia quedat acreditada una variació de la situació patrimonial i de la capacitat econòmica del recurrent i per aquest motiu van acordar una reducció de la quantia mensual de la pensió. No obstant això, també van considerar uns indicis d'acord amb els quals el recurrent disposaria d'un capital ocult derivat de la venda d'un immoble l'any 2008, com serien la realització de viatges i estades a la República Dominicana. Aquest seria el motiu pel qual es mantindria la prestació de la pensió.

Aquesta part considera que el resultat de l'enjudiciament de la seva capacitat econòmica no pot ser múltiple, ha de ser únic, determinat, objectiu i inequívoc. En aquesta causa la jurisdicció ordinària s'ha fonamentat en dues conclusions o argumentacions que són il·lògiques, irraonables i, a més, contradictòries.

Afegeix, que el 15 de juliol del 2011, el recurrent va ser declarat judicialment en situació de pobresa i se li va atorgar el benefici de justícia gratuïta, per consegüent, existeix una prova directa del fet que no disposa ja dels diners derivats de la venda de l'immoble. D'aquesta doble argumentació sobre la capacitat econòmica del recurrent se'n desprèn la vulneració del dret a obtenir una decisió fonamentada en Dret.

Per acabar, demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets abans esmentats, que declari la nul·litat de les resolucions objecte de recurs i que es retreguin les actuacions al 10 d'abril del 2015.

Setè

El 15 de març del 2016, el Ministeri Fiscal va presentar un informe en què demana la inadmissió a tràmit d'aquest recurs d'empara per la manca manifesta de contingut constitucional de les seves pretensions, d'acord amb allò que disposa l'article 37.2 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional.

En primer lloc, el Ministeri Fiscal recorda que no pot confondre's el dret a la jurisdicció amb el dret inexistent a què la jurisdicció et doni la raó; el dret a la jurisdicció no equival a obtenir una decisió favorable, sinó que la pretensió adduïda sigui examinada i resolta amb les garanties previstes per la Constitució i per la llei.

En segon lloc, pel que fa a l'al·legació d'un pronunciament *extra petita*, el Ministeri Fiscal destaca que aquest punt no va ser al·legat en l'escrit d'apel·lació, motiu per considerar-lo extemporani. Nogensmenys, el Ministeri Fiscal destaca que es va oposar a l'extinció de la pensió ja en primera instància i recorda la jurisprudència relativa als judicis de família on allò que es recerca és la protecció dels menors.

Pel que fa a l'al·legació d'una manca de fonamentació jurídica de la sentència sobre la situació

econòmica del recurrent, el Ministeri Fiscal considera que les argumentacions del Tribunal Superior de Justícia sobre la prioritat del dret d'un fill a percebre del seu pare una pensió, havent-se acreditat que aquest fill estava efectuant estudis i sobre l'evidència d'unes proves en què s'adverava que el recurrent havia venut una unitat immobiliària i no havia demostrat la destinació d'aquest ingrés, no es poden titllar d'arbitràries.

Fonaments jurídics

Primer

El recurrent al·lega dos greuges derivats de la vulneració de l'article 10.1 de la Constitució. Tot i que el recurrent els distingeix (al·legació de la vulneració del dret a una decisió fonamentada en Dret i del dret a un procés degut), aquest Tribunal les examinarà de manera concomitant, ja que estan íntimament vinculades i es refereixen en realitat a la manera en què els tribunals ordinaris –abordant la situació del recurrent– han motivat les seves resolucions.

En aquesta fase és important recordar de nou que aquest Tribunal Constitucional –en el moment d'analitzar la manera en què les jurisdiccions ordinàries han motivat les seves decisions– no pot de cap manera erigir-se en tercera instància. Es recordava recentment en l'auto del 7 d'abril del 2016, recaigut en la causa 2016-4-RE en què s'afirmava que *"La doctrina d'aquest Tribunal ha dibuixat acuradament l'anomenat cànon de constitucionalitat, el qual ha d'acomplir-se per poder considerar que hi ha rellevància constitucional en l'assumpte plantejat. A través de nombrosíssims pronunciaments constants i reiterats –no esmentats en el recurs– el Tribunal Constitucional ha insistit en la necessitat que el recurrent en empara mostri que la solució a la qual ha arribat la jurisdicció ordinària resulta arbitrària, absurda, mancada de la més mínima lògica, contrària a la communis opinio, o al sentir unànim de la comunitat jurídica, o sigui, que està òrfena de qualsevol tipus de fonament jurídic. Sobre tots aquests punts hi ha una extensa doctrina del Tribunal, que no pot ometre's ni oblidar-se."*

En aquest mateix ordre d'idees, es desprèn que els elements de prova recollits, examinats i tractats per les jurisdiccions ordinàries no poden ser qüestionats per aquest Tribunal, salvat el cas de constatar una mancança important en aquesta matèria (veg. la sentència del 15 de març del 2013, recaiguda en la causa 2012-19-RE i la sentència del 13 de juny del 2014, recaiguda en la causa 2014-8-RE).

Segon

En aquest context, l'examen de les resolucions impugnades deixa veure una valoració detallada i particularment subtil i objectiva de l'evolució de la situació financera del recurrent. Tot i que l'article 61 de la Llei qualificada del matrimoni preveu la naturalesa i l'abast de les obligacions dels pares i de les mares en relació amb els seus fills després d'una separació, no disposa res sobre la possibilitat de demanar *"la modificació d'una o diverses de les mesures reguladores"* adoptades en aquella separació.

Davant la demanda del recurrent de suspendre o d'extingir la prestació de la pensió d'aliments de la seva filla, els tribunals andorrans –sobre la base d'una ponderació particularment equilibrada dels interessos en joc– van decidir tenir en compte la disminució dels ingressos del recurrent considerant

al mateix temps la situació de la seva filla que cursa estudis superiors a Tolosa. Per consegüent, els tribunals ordinaris van decidir, en coneixement de causa i a la vista de tots els elements de prova a la seva disposició, no extingir o suspendre l'obligació de pagament de la pensió d'aliments de la seva filla, sinó reduir-la per tal de satisfer de la millor manera els interessos en presència.

En aquestes condicions, el Tribunal Constitucional considera que els raonaments dels tribunals ordinaris, així com els seus efectes no són arbitraris, ni il·lògics, ni absurds.

Per tot això que s'ha exposat,

El Tribunal Constitucional del Principat d'Andorra,

DECIDEIX:

Primer

No admetre a tràmit el recurs d'empara 2016-6-RE interposat per la representació processal del Sr. José Mirallas Fenoy contra la sentència del 10 d'abril del 2015, dictada per la Secció Civil 2 de la Batllia i contra la sentència del 26 de novembre del mateix any i l'aute del 26 de gener del 2016, dictats per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia.

Segon

Notificar aquest aute a la representació processal del recurrent, al president de la Batllia, al president del Tribunal Superior de Justícia i al Ministeri Fiscal.

Tercer

Publicar aquest aute, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.

Acordat a Andorra la Vella, el 9 de maig del 2016.

Laurence Burgorgue-Larsen
Presidenta

Isidre Molas Batllori
Vicepresident

Juan A. Ortega Díaz-Ambrona
Magistrat

